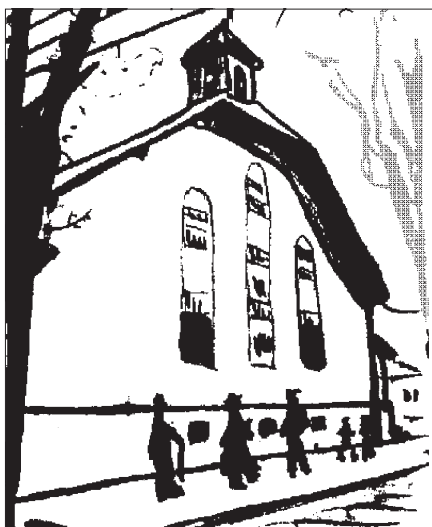

RÓMAI ILIEVÉIL

„Szeressetek tettetés nélkül!” (12,9)

A RÓMAIFÜRDŐI PLÉBÁNIA LAPJA

Hagyományok

Csendes a falu, egy lélek sem mocsan, igaz, de előre jár az idő. Az utcán csak egy öreg baktat bekecsében, szalonnás kalapjában. A fehérre meszelt kis templom előtt halad el. Rá sem néz, de kalapját megemeli. A három házzal odébb lévő portára belép, becsukja a kaput, amikor megszólal a harang. Mentében ismét megemeli kalapját, majd eltűnik az ajtó mögött.

Csak azért maradt meg bennem ez a jelenet, mert rádöbbsenem, hogy Istennek és az egyháznak milyen respektje lehet ennél az embernél. Úgy hetven fele járhatott éveinek száma, tehát ahogy mondani szokták, leginkább az átkosban szocializálódott, és mégis eleinek tiszteletre méltó Isten iránti tiszteletét megőrizte.

Elgondolkodtam, mennyi szép szokás kihalt már. Már csak az irodalomban fedezhető fel például a „Tisztelendő úr” megszólítás. Milyen nemes szó ez és a tisztelet jólelkű kifejezése. Mondhatnánk, ezeken már túllépett a kor. A tisztelet azonban nem korszakok kérdése, miképpen a hit sem, hiszen a feszületre évközben sem lehet másképpen nézni, mint Húsvétkor. A húsvéti hagyományokat is jó volna megőrizni utódainknak, hogy idővel ne csak lesilányított idegenforgalmi show műsorok emlékeztessék rá őket.

Hitünk szent titkát őrizzük a szertartásokban a tisztelendő papok jóvoltából, de a néphagyományokat is érdemes és kell óvnunk – locsolkodás, komatál stb. – hiszen csak így lesz kerek egész hitünk és életünk.

- CZ -

NAGYHETI SZERTARTÁSOK

Nagycsütörtökön az utolsó vacsora és az Eucharisztia alapításának emlékére az ünnepi szentmisét este 7 órakor tartjuk. Utána oltárfosztás. A templom este ½ 11 óráig nyitva marad. ½ 10–½ 11 -ig közös imaóra.

Nagypénteken este 7 órakor kezdjük Jézus szenvedésének és halálának liturgikus megemlékezését. A szertartás után egyéni szentsegítmádást lehet végezni este 10 óráig.

Nagyszombaton a szentsír de. 9-től du. 4-ig látogatható. A húsvéti vigília szertartást este 9 órakor kezdjük.

Húsvétvasárnap *nem lesz* reggel ½ 8-kor szentmise! A feltámadási körmenetet a 9 órai szentmise után, kb. ¾ 10-kor tartjuk a szokásos útvonalon.

Húsvéthétfőn *csak* de. 9-kor és ½ 12-kor tartunk szentmisét.

PLÉBÁNIÁNK CSALÁDI HÍREI

A keresztség szentsége révén plébániánk új tagja lett:
Lakatos József és Horváth Mária gyermeke: Ábrahám Benjámin
Szakáli István és Kurucz Éva gyermeke: Anna
Dankó László András és Szarvas Rita gyermeke: Sophie Rita
Aczél László és Nagy Viktória gyermeke: Máté

Végző búcsút vettünk a következő testvéreinktől:

Megyesi János Lászlóné sz. Vas Ilona
Ruttai Ferenc
Végh Istvánné sz. Bakos Gizella
Hőgyei Jánosné sz. Kozma Karolina

Dr. Kopányi Ödön
Balázs Jánosné sz. De Col Erzsébet
Boros Gyuláné sz. Fabritius Anna

A PÁPA ÁPRILISI IMASZÁNDÉKAI

Általános: Hogy az Úr bőséges terméssel áldja meg a földművesek munkáját, a gazdagabb népeket pedig tegye érzékennyé a világban fennálló éhezés drámája iránt.

Missziós: Hogy a keresztyének, akik olyan térségekben tevékenykednek, amelyekben a szegények, a gyengék, a nők és a gyermekek életkörülményei a legtragikusabbak, a remény jelei legyenek, a közösségvállalás és a szeretet evangéliuma melletti tanúságtételüknek köszönhetően.

PlébánoSchunk oldala

Miserend-változás

Köszönöm a kérdőívek kitöltését azoknak, akik megtették. Azoknak meg külön köszönöm, akik a kért időre visszahozták (189-en). Annak is örülök, hogy nem kevesen személyesen is kifejtették a véleményüket. Ezek ugyan sokszor egymásnak ellentmondanak, de hát ez a demokrácia. Végül is rám hárult a nem könnyű döntés.

Nem változik továbbra sem az esti szentmise kezdési időpontja. Egyrészt azért, mert az elvitt kérdőíveknek (650) csak egy töredéke érkezett vissza. Ezek nem tükrözik megfelelően az emberek véleményét. Öt évvel ezelőtt elsőprő többség szavazott arra, hogy mindig 7 órakor legyen az esti szentmise. Másrészt pedig azért, mert az esti szentmisére járók közül mindössze 22-en szavaztak arra, hogy váltakozó legyen a kezdés. A kevés szavazó többsége a 7 órai kezdés mellett voksolt. A váltakozó kezdésre szavazók közül többen megjegyezték, hogy nem jó, ha csak a három nyári hónapban lesz este 7-kor a szentmise. Viszont az óráátállítástól nincs értelme a változtatásnak, mert szeptemberben, októberben, áprilisban és májusban is vannak az esti szentmiséhez kapcsolódó programok.

A délelőtti szentmisék változásához is többen hozzászóltak. Elsősorban a ½ 12-re és a ½ 8-ra járók. **Megértem, hogy a megszokottat nem könnyű az újjal felcserélni, még ha elégséges indok is van az új mellett.** Márpedig nem tartható tovább a vasárnapi 4 szentmise. A környéken, ahol csak egy pap van, mindenhol 3 vagy csak kettő szentmise van vasárnap. Egyébként minden bizonnyal így igazságosabb: a reggeli és a déli szentmise is egy-egy órával kezdődik később, ill. korábban. Az előnyök közé tartozik, hogy most már a ½ 11-es szentmise után is van lehetőség egy kis csevegésre ismerkedésre a hittanteremben.

Nagyon kérek mindenkit, hogy jó szívvel fogadja a változtatást, ill. az esti szentmisével kapcsolatban a „nem változtatást”! – Nagyon rossz lenne az elégedetlenkedő hangulatkeltés. Nem is beszélve arról, hogy az nehezen egyeztethető össze a keresztyén magatartással.

Tehát a húsvét utáni vasárnaptól a következő lesz a szentmisék rendje:

Délelőtt ½ 9 és ½ 11; este 7 ó.

Természetesen a szombat esti szentmise is 7 órakor kezdődik továbbra is.

fános alya

EGYHÁZKÖZSÉGÜNK RENDSZERES PROGRAMJAI

SZENTMISÉK

- hétköznap: 8 óra
- szombat: 8 óra és este 7 óra
- vasárnap: ½ 9, ½ 11, este 7 óra

GYÓNTATÁS

- a hónap utolsó szombatján du. 5-től az esti szentmiséig.
- Adventben és nagyböjtben minden szombaton du. 3-tól az esti szentmiséig

IMAÓRÁK

- első pénteken a reggeli mise után fél óráig egyéni szentségimádás.
- első vasárnap: du. 6 órakor elmélkedő szentségimádási óra.
- taizéi imaóra: 1. hétfő este 7 óra.
- szentírási imaóra: 1. hétfő este 8 óra.
- hívek 3. csütörtöki imaórája: du. 6 óra.
- minden kedden de. ½ 9-től engesztelő, közbenjáró imaóra.

ÉNEKKAR

- minden szerdán: este 7 óra.

ELŐÉNEKES CSOPORT

- egyik vasárnap 8 órától gyakorol és ½ 9-kor a szentmisén énekel, másik vasárnap a szentmise után gyakorol.

RÓZSAFÜZÉR TÁRSULAT

- imatálalkozója minden hónap utolsó vasárnapján a ½ 9-es szentmise után.

IRODAI ÜGYELET

- kedd, szerda, du. 3–½ 5-ig, pénteken du. 3–4-ig.

KÖNYVTÁR

- vasárnap: ¼ 10–¼ 11-ig.

Az egyházi rend fokozatai és beosztásai

Ezekben a napokban sokat hallani a katolikus egyházi méltóságokról, miközben arról keveset tudunk, hogy milyen rangok vannak az egyházban. A következőkben röviden ezeket vesszük sorba.

Leegyszerűsítve azt mondhatjuk, ahogy az élet számos területén, itt is vannak rangok és beosztások. A római katolikus egyházban a papi rendnek fokozatai léteznek. Van a szerpap, vagyis a diaconus, aki a papnak és a püspöknek közvetlen segítője az egyházi ténykedésben. Van az áldozópap, azaz a presbyter, valamint a püspök. A másik az alá és fölérendeltségi viszony, vagyis a kormányzati hatalmat jelentő hierarchia. Ennek fokozatai alulról felfelé: plébános, főesperes, püspök, érsek, pápa.

Főesperes és esperes: A püspökség több főesperesi kerületre oszlott, annak idején többnyire a vármegyékkel estek egybe és faladatuk a területükön működő vidéki papság ellenőrzésében és irányításában merült ki. A főesperesek helyettesítésüket az esperesekre bízák.

Püspök: Valamely egyházmegye élén – az apostolok utódaként – álló legmagasabb egyházi rendet viselő személy. Méltóságának jelvényei a püspöksüveg, a gyűrű, a pásztorbot és a mellkereszt.

Ezek után az egyházi főméltóságokat vegyük sorba: bíboros, érsek illetve prímás.

A bíboros tagja a bíborosi kollégiumnak, amely 1059 óta a pápaválasztására jogosult testület. Emellett a pápa mellett tanácsadó és az egyházkormányzatban támogató szerepet játszik. Ez a testület három csoportból tevődött össze: a Róma 7 részében működő diakónusbíborosból, a Róma fontosabb templomai élén álló 25 áldozópap-bíborosból és a 7 Róma környéki püspökség püspökbíborosaiból. A XII. század vége óta a nem Rómában székelő főpapok is kaphattak kinevezést római címekre. Erdő Péter címtemplomául a Szentatya a római Szent Balbina templomot jelölte ki, amely az un. Kis Aventinus dombon található.

A bíborosok azért kapnak Rómában címtemplomot, hogy ezzel is kifejezésre jusson az Örök Várossal való szoros kapcsolatuk. A bíborosok számának növekedésével már egy ideje elfogytak a hagyományos címtemplomok, ezért újabb római templomokat, illetve Róma környéki településeken lévő templomokat is címtemplomi rangra emel a Szentatya. Bíborosok állnak a pápa egyházkormányzati (kúria) hivatalainak élén.

Az érsek az egyháztartomány vezetője. Szent István korában egy kánongyűjtemény alapján azt az országot tekintették önálló államnak, amelynek volt királya, érseke és legalább 10 püspöke, vagyis önálló egyháztartományt alkotott. Az érsek saját egyházmegyéjének rendes joghatósággal bíró püspöke, egyben az alárendelt püspökségekből álló egyháztartomány élén álló egyházkormányzati és tiszteleti jogokkal rendelkező személy.

A prímás cím azt a főpapot illeti, aki egy világi közigazgatási egységterületén lévő érseki székek közül a magasabb rangú, a többi érsek felett áll. Magyarország prímása az esztergomi érsek, akinek jogállása a XIII. században szilárdult meg és a pápa hivatalosan a XVI. Század során ismerte el.

(Következő számunkban az egyéb tisztségeket mutatjuk be.)

A BÍBOROSI TESTÜLET TÖRTÉNETE

A bíboros elnevezés először I. Szilveszter Pápa (313–325) idején jelent meg. Azok a püspökök, papok és diakónusok voltak bíborosok, akik a pápai liturgikus szertartásokon szolgáltak. Szerepüket annyira fontosnak tartották, hogy az ajtók megtámasztását és mozgatását biztosító „cardine”-hoz vagyis sarokvashoz, csuklópánthoz hasonlították őket. Ebből származik a kardinális, magyarul bíboros elnevezés.

1059-ben elhatározták, hogy a bíborosi cím csak a legfontosabb egyházi személyeknek járhat, valamint csak római bíborosok lehetnek pápaválasztók. A XIII. században született az a döntés, hogy a pápaválasztásnak zárt és bizalmas helyen kell lezajlania, hogy elkerüljék a külső zavaró tényezőket (ekkor vezették be a

konklávét). Közben a bíborosok szerepe egyre fontosabbá vált a XIV. század során olyannyira, hogy később 1415-ben a Konstanzi Zsinatot azzal a szándékkal hívták össze, hogy egyensúlyt találjanak a bíborosok hatalma és a pápa hatásköre között. A XVI. század folyamán V. Szixtus pápa csökkentette a bíborosok hatáskörét. A következő két évszázadban a bíborosi cím adományozását kiterjesztették laikusokra is, amit a XIX. században megszüntettek, majd XXIII. János pápa hozta meg azt a döntést, hogy csak püspök nevezhető ki bíborossá. VI. Pál pápa vezette be a 80 éves korhatárt a konklávén való részvételre, és ő volt, aki 120-ban maximálta a pápaválasztó bíborosok számát. Ezt a számot II. János Pál pápa 140-re emelte.

Kereszt, gyűrű, pallium és trónszék

Húsvétkor és az azt megelőző napokban – ha másképpen nem, a televízióban – többször láthatjuk XVI. Benedek pápát. Éppen ezért ismerkedjünk meg röviden a pápa jelvényeivel.

Pápai kereszt: Körmenetekben és egyéb ünnepélyes liturgikus alkalmakkor közvetlenül a pápa előtt már az V. századtól fogva keresztet vittek. Ma is megfigyelhető a használata ünnepélyes bevonulásokkor, például amikor a pápa az Urbi et Orbi áldáskor kilép a Szent Péter bazilika erkélyére. A kereszt jogát kiváltsággént megkapták előbb a legátusok, majd a XIII. század elején a pátriárkák és a prímások, a XIV. században pedig az érsekek is. A püspökök csupán a címerpajzsuk mögé helyezhették. A pátriárkák a XV. századtól, a prímások és az érsekek pedig a XVII.-től megkülönböztetésül kettős keresztet kezdtek használni a címerpajzsuk mögött. (Magyarország prímása is mindmáig kettős keresztet vitet maga előtt ünnepi alkalmakkor.) A közhiedelemmel ellentétben a pápa nem használt hármass keresztet, az csupán művészi ábrázolásokon fordul elő. Egyedül a XIX. században készült ilyen pápai keresztet előbb XVI. Gergely, majd XIII. Leó számára. Ez utóljára akkor volt használatban, amikor II. János Pál megnyitotta az 1983-as szentévet.

Ferula: A pápa nem kampós végű pásztorbotot használ, mint a püspökök. Saját pásztorbotja, az ún. ferula egy embermagas bot végére tűzött egyenlő szárú kereszt. Eredetileg csak bizonyos szertartásokon volt használatos, mint például püspökszentelésnél, vagy az ünnepi misén a

be- és kivonulásnál. Több változata is volt. A jól ismert, enyhén előrehajló ezüstszerű letet formázó ferulát végül Lello Scorzelli készítette az 1970-es évek elején. Ezt használta I. János Pál, és II. János Pál is, immár a püspöki pásztorbotéval teljesen megegyező módon. 2008. nagyheti szertartásain XVI. Benedek ezt egy aranyozott keresztre cserélte, ami a II. Vatikáni Zsinat előtt pápai keresztként volt használatos.

Gyűrű: A pápa jelvényei közé tartozik az a domborműves aranygyűrű, amely Szent Péter apostolt ábrázolja, amint eredeti foglalkozását, a halászatot gyakorolja. Innét származik elnevezése: halászyűrű, ami Péter apostol meghívásának evangéliumi jelenetére utal („emberek halászává teszlek” – Mk 1,17).

Pallium: szintén a pápa saját liturgikus viselete a IV. század óta. Legfőbb pásztori küldetését és kormányzati hatalmát jelképezi. A VI. század óta a metropoliták is megkapják az Apostoli Székkel való szorosabb közösségük és egyházkormányzati hatalmuk különleges jeleként. A középkori pallium a bal vállon átvett hosszú gypjústóla volt, amit három drágakövekkel díszített tű rögzített. A miseruha formájának változásával a pallium is átalakult, és a XVII. századra nyerte el ma ismert klasszikus alakját: 4–6 centiméter széles, hat kis fekete selyemkeresztrel díszített, elől és hátul 15–20 centiméteres pántban végződő stólaszerű gypjúszalag. 1999 karácsonyán II. János Pál egyszeri alkalommal felelevenítette a pallium régi alakját, ami azóta állandósulni látszik XVI. Benedeknél is.

Trón: A pápa kétféle alkalommal használ trónszéket. Az őt Róma püspökeként megillető liturgikus szék, a katedra saját székesegyházában, azaz a Lateráni Szent János bazilikában áll mind a mai napig. A másutt végzett szertartások alkalmával mozdítható trónt használ. Ezt többnyire a pápai oltár előtt, vagy mögötte helyezik el, de XVI. Benedek az utóbbi időben felelevenített egy régi gyakorlatot, miszerint oldalt állítják fel egy külön hételpcsős emelvényen. A kihallgatásokon használt trón változó lehet az alkalom és a helyszín függvényében: az egyszerű karosszéktől a pápai palotában álló márványtrónuson át a lépcsős emelvényen elhelyezett trónszékig. Az egészen I. János Pál idejéig használatos hordszék szintén a pápai trón egyik változata volt.

A HÚSVÉTI AJÁNDÉKOZÁS

Húsvéti kosarakat tojással, kiscsirkével, nyúlal már a régiek is ajándékoztak egymásnak. Az első húsvéti kosarat Assisi Szent Ferenc kapta, aki a böjt hat-hetét egy napos itáliai szigeten töltötte. A szigeten csak apró állatok laktak és így Ferenc társa a legenda szerint csak egy apró nyúl volt, aki madárfészekből készült húsvéti kosarat adott neki. Ezzel fejezte ki Szent Ferencnek a szigeten lakó állatok szeretetét.

A húsvéti kosár később már gallyakból és levelekből készült, ma pedig már szalmából vagy gyékényből, fűvel bélelve. A kosárba a finomságokat a „nyuszi hozza”, így a hímestojást is. Édességeket csak a tizenkilencedik század végétől találunk a kosarakban. Kiscsirkét, kisnyulat azért ajándékoznak húsvétkor, mert ezek már az újévben született jövevények, így az újjászületést szimbolizálják.

Már a 13. századból vannak írásos emlékeink a tojás festéséről. 1615-ben Strasbourgban említik először „húsvéti tojás”-ként. Eredetileg a tojások egyszínűek voltak. A leginkább elterjedt szín Nyugat-Európában a piros, Kelet-Európában pedig az arany volt. Csak a 17. században kezdtek többszínűre festeni, illetve különféle mintákkal díszíteni.

Római séf

Mottó: Az ember legnagyobb ellensége, saját üres gyomra.

(N. DOUGLAS)

A húsvét hagyományos étele a bárány különböző módokon elkészítve, de minden családban nagyszerű egyedi húsvéti ételek is készülnek, és mint tudjuk a sonkafőzésnek is mindenhol meg van a maga fortélyja. Ennek ellenére most egy mesterszakács sonkafőzési fortélyát tesszük közzé, hátha valaki kedvet kap kipróbálására.

Aki a sovány sonkát szereti az a sertés lapocka vastag részét kéri a hentestől, de más egyéb, például kötözött sonka esetében is jó a következő módszer: A főzés előtt két napig hagyjuk hidegvízben állni a sonkát, közben 3–4 alkalommal cseréljük le a vizet. A főzővízbe rakunk pár szem egész borsot, egy babérlevelet és egy kávéskanálnyi Vegetát vagy Delikátot. Lassan főzzük a sonkát, és a forrástól számítva nagyságától függően 2–3 óra alatt elkészül. Ha elkészült a sonka, saját levében hagyjuk kéz melegre kihűlni, hogy a lében lévő anyagokat „visszaszívja” magába. Amikor a vízből kivesszük, hagyjuk leszáradni, majd egy napra rakjuk hűtőbe. Elkészítéséhez tehát fogyasztás előtt három nappal fogjunk hozzá. A sonka leve sem megy veszendőbe, hiszen fel lehet használni például bab vagy lencsefőzelék készítésére, de használhatjuk töltött káposztához, vagy főzhetünk belőle egy jó frankfurti levest is. A séf nem javasolja, hogy a tojást a sonka mellett főzzük – ahogy azt sok helyen csinálják – mert esztétikai és íz szempontból is a hagyományos tojás jobb az így készült sonkához.

RÓMAI LEVÉL A RÓMAIFÜRDŐI PLÉBÁNIA LAPJA

Szerkesztik: Czákó Balázs,
Hörömpő Gabriella

Kiadja: a Rómaifürdői Plébánia
1031 Budapest, Zaránd u. 35.
Telefon: 368-6308

E-mail: rompleb@freemail.hu
romai.plebania.hu (www. nélkül!)